

Oświadczenie Obywatelskiego Forum Legislacji

29 lipca br. został upubliczniony, podpisany 11 czerwca przez minister Julię Piterę raport zatytułowany „*Proces nowelizacji ustawy o grach i zakładach wzajemnych w latach 2008-2009*”.

Dokument ten, który przeszedł bez większego echa, zawiera wiele cennych analiz i wniosków dotyczących mechanizmów rządzących procesem legislacyjnym. Departament Kontroli i Nadzoru KPRM daje w nim namacalne dowody na to, że proces tworzenia ustaw na etapie rządowym ma wiele luk skutkujących brakiem przejrzystości oraz, że nawet te ułomne procedury są bezkarnie łamane i obchodzone.

W raporcie stwierdzono między innymi, że przeprowadzone przez Kancelarię Prezesa Rady Ministrów w Ministerstwie Finansów, Ministerstwie Sportu i Turystyki oraz Ministerstwie Gospodarki kontrole „*ujawniły zarówno szereg naruszeń przepisów Regulaminu pracy Rady Ministrów, jak i działań nierzetelnych i niecelowych.*” Pokazały, że „*proces legislacyjny nie był zabezpieczony przed częstymi, przypadkowymi zmianami stanowisk organów administracji rządowej oraz „uwidocznił wiele słabości systemowych dotyczących zarówno procedury legislacyjnej, jak i przepisów w zakresie lobbingu.*”

Raport wylicza liczne ułomności i braki procesu nowelizacji tzw. ustawy hazardowej na etapie prac rządowych, takie jak:

- „*brak przejrzystości pod względem rzeczywistych intencji i celów podejmowanych decyzji*” zarówno w Ministerstwie Finansów jak i Ministerstwie Sportu i Turystyki;
- niemożność potwierdzenia prezentowanej przez MSiT tezy „*o rezygnacji z dopłat na skutek niezrozumienia przez urzędnika polecenia wydanego przez Dyrektora Generalnego Ministerstwa. Niezidentyfikowanie takiego błędu w trybie nadzoru wydaje się mało prawdopodobne.....*”;
- niezabezpieczenie procesu legislacyjnego „*przed częstymi, przypadkowymi zmianami stanowisk organów administracji rządowej.*”;
- wydanie „*polecenia przygotowania projektu ustawy, niezgodnego z założeniami,.....*”;
- „*brak dokumentacji z przebiegu konferencji*” uzgodnieniowej;
- zajmowanie niejednoznacznego i zmiennego stanowiska w jednej i tej samej sprawie - „*W okresie od 11 kwietnia 2008 r. (.....) do 19 października 2009 r. Ministerstwo [Sportu i Turystyki] czterokrotnie zajmowało stanowisko w sprawie dopłat, przy czym każde kolejne było sprzeczne z poprzednim.*”;
- niestosowanie się do przepisów Ustawy lobbingowej - „*Mimo obowiązku wynikającego z przepisów wewnętrznych MSiT (Departament Prawno-Kontrolny) nie prowadził rejestru wystąpień podmiotów prowadzących działalność lobbingową, a żadnemu z pracowników DPK nie zostały powierzone obowiązki w tym zakresie.*”

Na strukturalne wady procesu legislacyjnego, które prowadzą do występowania zjawisk udokumentowanych w w/w raporcie od dłuższego czasu zwracali uwagę eksperci. Pisała o nich Fundacja im. Stefana Batorego w raporcie „*Przejrzystość procesu stanowienia prawa*” (2008), a także Obywatelskie Forum Legislacji w wystąpieniach i listach do władz.

Rekomendacje przedstawione w raporcie, takie jak:

- „*Wprowadzenie instytucji „strażnika procesu*”
- „*Wprowadzenie obowiązku podpisywania każdej wersji projektu przez urzędnika odpowiedzialnego za przygotowanie projektu.*”

- „Wprowadzenie obowiązku zaopiniowania przez KPRM co najmniej dwóch wersji Oceny Skutków Regulacji”
 - „Wprowadzenie obowiązku uzasadniania uwag zgłaszanych przez organy uczestniczące w uzgodnieniach, pod rygorem ich uznania za niewniesione.”
 - „Ograniczenie do sytuacji wyjątkowych możliwości wszczynania procesów legislacyjnych nieprzewidzianych w programie prac legislacyjnych Rady Ministrów.”
- w dużej mierze pokrywają się z rekomendacjami zgłaszanymi przedstawicielom rządu przez Obywatelskie Forum Legislacyjne. Co ciekawe, proponowane w raporcie zmiany w Ustawie lobbingowej idą w innym kierunku, niż powszechnie skrytykowane założenia do ustawy lobbingowej przygotowane i upublicznione przez minister Julię Piterę 12 maja br.

Niestety wnioski i apele Obywatelskiego Forum Legislacji o pilną reformę procesu stanowienia prawa mimo obietnic i deklaracji rządu nie przyniosły jak dotąd konkretnych efektów. Może lektura dokumentu rządowego przygotowanego przez urząd minister Pitery, przekona rząd do rozpoczęcia gruntownej i konsultowanej z ekspertami i organizacjami pozarządowymi reformy procesu legislacyjnego. Tylko w ten sposób można zabezpieczyć scenę polityczną przed kolejnymi wstrząsami spowodowanymi „afetami” wybuchającymi w trakcie prac nad ustawami, a przede wszystkim odbudować zaufanie obywateli do procedur demokratycznych.

Obywatelskie Forum Legislacji, powstałe z inicjatywy Programu Przeciw Korupcji Fundacji im. Stefana Batorego, gromadzi przedstawicieli organizacji pozarządowych, środowisk akademickich i naukowych, kancelarii prawniczych i profesjonalnych lobbystów, którzy od wielu lat monitorują i uczestniczą w procesie stanowienia prawa.

<http://www.batory.org.pl/korupcja/przejrzystosc.htm>

Dodatkowe informacje można uzyskać u Grażyny Kopińskiej, Obywatelskie Forum Legislacji, tel.: 22 536 02 58, 607 156 906, mail: gkopinska@batory.org.pl